

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Avioero ja asumusero

Avioero ja asumusero

Ruotsi

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioeroa voi hakea toinen puoliso yksin tai puoliset yhdessä. Tietyissä tapauksissa avioero voidaan myöntää vasta kuuden kuukauden harkinta-ajan jälkeen.

Näin on silloin, kun

puolisot hakevat avioeroa yhdessä,

jompikumpi puolisoista asuu vakituisesti alle 16-vuotiaan lapsensa kanssa, jonka huoltaja hän on, tai

vain toinen puolisoista hakee avioeroa.

Tietyissä poikkeustapauksissa avioero voidaan myöntää ilman harkinta-aikaa myös sellaisille puolisoille, joita koskee jokin edellä mainituista tilanteista. Näin on esimerkiksi silloin, jos puoliset ovat jo eläneet erillään kaksi vuotta. Puolisolla on oikeus avioeroon ilman harkinta-aikaa myös siinä tapauksessa, että voidaan uskottavasti osoittaa, että hänet on pakotettu avioliittoon, tai jos puoliso on solminut avioliiton alle 18-vuotiaana ilman toimivaltaisen viranomaisen lupaa. Jos avioliitto on solmittu siitä huolimatta, että puoliset ovat keskenään läheistä sukua, tai jos avioliitto on solmittu, vaikka toinen puolisoista oli jo naimisissa tai rekisteröidyn parisuhteen osapuoli eikä aiempaa avioliittoa tai rekisteröityä parisuhdetta ollut purettu, on kummallakin puolisoilla oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Kummallakin puolisoilla on aina oikeus saada avioero. Sitä varten ei tarvitse esittää erityisiä perusteluja.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Jos toinen puolisoista on ottanut käyttöön puolisonsa sukunimen, hänellä on oikeus ottaa takaisin se sukunimi, joka hänellä oli viimeksi ennen avioliiton solmimista.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioeron jälkeen omaisuus jaetaan pääsääntöisesti puoliksi puolisoitten kesken. Avioliiton purkautumisen syyllä ei ole merkitystä omaisuuden jakamisessa.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeron jälkeen molemmat vanhemmat ovat edelleen automaattisesti yhteisten lastensa huoltajia. Tuomioistuimien voi kuitenkin purkaa yhteishuoltajuuden omasta aloitteestaan, jos se katsoo, että yhteishuoltajuus on selvästi vastoin lapsen etua, tai

jommankumman vanhemman hakemuksesta, jos tuomioistuin katsoo, että on lapsen edun mukaista, että jompikumpi vanhemmista toimii yksin lapsen huoltajana.

Tuomioistuimen on purettava yhteishuoltajuus, jos molemmat vanhemmat vaativat sitä.

Molemmat vanhemmat ovat vastuussa lapsensa elatuksesta. Se vanhemmista, joka ei asu lapsen kanssa, täyttää elatusvelvollisuutensa maksamalla toiselle vanhemmalle elatusapua lapsesta.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Avioeron jälkeen puoliset vastaavat itse elatuksestaan. Poikkeuksena ovat tietyt erityistilanteet, esimerkiksi jos toisen puolison on vaikea hankkia itselleen elatusta pitkän avioliiton purkaututtua tai jos on olemassa muita erityisiä syitä.

4 Mitä lakitermi ”asumusero” käytännössä tarkoittaa?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta.

7 Mitä lakitermi ”avioliiton mitätöinti” käytännössä tarkoittaa?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä avioliiton mitätöimisestä. Avioliitto voi purkautua joko toisen puolison kuollessa tai kun tuomioistuin myöntää puolisoille avioeron.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä avioliiton mitätöimisestä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä avioliiton mitätöimisestä.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Vain tuomioistuin voi päättää avioliiton purkamisesta myöntämällä avioeron. Muita avioeroon liittyviä kysymyksiä sen sijaan voidaan käsitellä myös muulla tavoin.

Puolisot voivat osallistua perheneuvontaan (*familjerådgivning*), jonka tarkoituksena on käsitellä yhteiselämään liittyviä ristiriitoja. Näin puoliset voivat saada apua ongelmiansa ja ristiriitojensa ratkaisemisessa, niin että he voivat jatkaa avioliittoaan. Jos ero on jo tapahtunut, perheneuvonnan avulla pyritään lieventämään konfliktin seurauksia ja luomaan entisille puolisoille edellytykset toimia yhdessä lastensa vanhempina. Perheneuvontaa järjestävät valtiot (kunnat), kirkko ja yksityiset tahot. Kuntien velvollisuutena on huolehtia perheneuvonnan järjestämisestä niille, jotka sitä haluavat.

Puolisilla on oikeus myös perheasioiden sovitteluun (*samarbetsamtal*). Siinä ei käsitellä aikuisten välistä suhdetta vaan lasten asioita. Tarkoituksena on ensisijaisesti saada vanhemmat sopimaan lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisoikeuteen liittyvistä kysymyksistä. Sovittelu tapahtuu asiantuntijan ohjauksessa. Kuntien velvollisuutena on huolehtia sovittelun järjestämisestä niille, jotka sitä haluavat.

Jos vanhemmat haluavat muuttaa yhteisten lastensa huolto-, asumis- tai tapaamisoikeusjärjestelyjä, asiasta voidaan tehdä sopimus. Sosiaalilautakunnan on vahvistettava sopimus.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta tai avioliiton mitätöimisestä.

Jotta avioerohakemus voidaan käsitellä jossakin Ruotsin tuomioistuimessa, edellytetään ensinnäkin, että kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen. Näin on tietysti silloin, jos molemmat puoliset ovat Ruotsin kansalaisia ja asuvat Ruotsissa. Lisäksi Ruotsin tuomioistuimilla on toimivalta käsitellä asia seuraavissa tapauksissa:

molemmat puoliset ovat Ruotsin kansalaisia,

kantaja on Ruotsin kansalainen ja hänellä on tai on aiemmin ollut kotipaikka Ruotsissa 18 vuotta täytettyään,

kantaja ei ole Ruotsin kansalainen, mutta hänellä on ollut kotipaikka Ruotsissa vähintään vuoden ajan, tai vastaajalla on kotipaikka Ruotsissa.

Sen jälkeen kun on selvitetty, että avioerohakemus voidaan käsitellä jossakin Ruotsin tuomioistuimessa, kanteen ottaa käsiteltäväksi se Ruotsin käräjäoikeus (*tingsrätt*), jonka tuomiopiirin alueella jommankumman puolison kotipaikka on. Jos kummankaan kotipaikka ei ole Ruotsissa, asian käsittelee Tukholman käräjäoikeus.

Avioerokanne voidaan nostaa käräjäoikeudessa kahdella eri tavalla. Jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä, he voivat jättää yhteisen hakemuksen. Jos taas vain toinen puolisoista hakee avioeroa, hänen on tehtävä tätä koskeva hakemus käräjäoikeudelle. Kummassakin tapauksessa hakemukseen on liitettävä molempien puolisoitten virkatodistukset. Virkatodistuksen saa veroviranomaiselta (*skatteverket*).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Avioeroa ja siihen liittyviä kysymyksiä koskevissa asioissa oikeusapua myönnetään ainoastaan *erityisistä syistä*.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Ruotsin lainsäädännössä ei säädetä asumuserosta tai avioliiton mitätöimisestä.

Kyllä, avioeropäätökseen voi hakea muutosta.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (ns. Bryssel II -asetus) mukaan jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista. Tunnustamisesta voidaan kuitenkin kieltäytyä tietyin perustein. Bryssel II -asetuksen mukaan pääsääntönä on, että avio- tai asumuseroa tai avioliiton mitätöintiä koskeva päätös, joka on annettu jossakin EU:n jäsenvaltiossa, on automaattisesti verrattavissa vastaavaan Ruotsin tuomioistuimen päätökseen ja että sillä on samat oikeusvaikutukset. Vaikka asetus perustuu automaattisen tunnustamisen periaatteeseen, asianomainen voi kuitenkin pyytää tuomioistuinta vahvistamaan, tunnustetaanko ulkomainen tuomio Ruotsissa vai ei. Tällaiset hakemukset toimitetaan Svean hovioikeuteen (*Svea hovrätt*), joka tässä vaiheessa käsittelee hakemuksen vastapuolta kuulematta.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Asianomainen voi viedä asian Svean hovioikeuden käsiteltäväksi, jos hän haluaa käyttää hyväkseen Bryssel II -asetuksessa säädettyä mahdollisuutta vahvistuttaa ulkomaisen tuomion tunnustaminen Ruotsissa (ks. vastaus kysymykseen 14 edellä). Jos hovioikeus on vahvistanut tällaisessa menettelyssä, että kyseinen tuomio tunnustetaan Ruotsissa, toinen osapuoli voi hakea päätökseen muutosta. Tätä koskeva hakemus tehdään niin ikään Svean hovioikeudelle, joka kuulee asian jatkokäsittelyssä kumpaakin osapuolta. Tästä hovioikeuden päätöksestä voi valittaa edelleen korkeimpaan oikeuteen (*Högsta domstolen*).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Jos avioerokanne otetaan ruotsalaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, se ratkaistaan aina Ruotsin lain mukaan (oikeuspaikan lain periaate, *lex fori*).

Tietyissä tapauksissa otetaan kuitenkin huomioon myös ulkomaisen lain säännökset. Näin tehdään seuraavissa tapauksissa:

Jos molemmat puoliset ovat ulkomaalaisia ja kummallakaan ei ole ollut kotipaikkaa Ruotsissa vähintään viimeisen vuoden aikana, avioeroa ei saa myöntää vastoin toisen puolison tahtoa, ellei siihen ole perusteita sen maan lain mukaan, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat tai ainakin toinen heistä on.

Jos molemmat puoliset ovat ulkomaalaisia ja toinen heistä vetoaa siihen, ettei avioeron purkamiseen ole perusteita sen maan lain mukaan, jonka kansalainen hän on, avioeroa ei saa myöntää, jos on erityisiä syitä olla myöntämättä sitä, kun otetaan huomioon puolison tai yhteisten lasten etu.

On syytä korostaa, että molemmissa edellä esitetyissä tapauksissa sovelletaan pelkästään Ruotsin lakia, mutta puolisoille annetaan tietty suoja sitä vastaan, että heidät tuomittaisiin Ruotsin lain mukaisesti avioeroon siinä tapauksessa, että heillä on vain heikko liityntä Ruotsiin ja että on olemassa vahvat syyt olla antamatta tällaista tuomiota.

Päivitetty viimeksi: 21/12/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.